

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיינין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

וישב פת-פ-ת פ-ת, מלשון פתיתים, חתיכות שאינן גדולות, כמ"ש (יחזקאל, יג, יט) ובפתותי לחם. וע"י שמפררו מתרחב מקומו. וזהו בלשון ארמית פותי, רוחב. וכן כאשר מטבילים את הפת, כמ"ש (רות, ב, יד) וטבלת פתך בחמץ, נעשה הרחבה לפת. והיפוכו פת חרבה (היפך רחב - חרב), כמ"ש (משלי, יז, א) טוב פת חרבה, והיינו שנחסר לה ההרחבה.

וזהו פתי, פת-י, כי החכם מדייק הדברים בדקדוק רב, אולם הפתי שאין ביכולתו לדייק, מרחיב הדבר מעבר לגבולותיו, ודו"ק. וזהו מפתן הדלת, מפתן, פת-מן, כי דרך דבר שדרוכים עליו שנעשה רחב. ועיקר גילוי רוחב מתגלה באשה לעומת איש, שעיקרו אורך (ואכמ"ל), וכמ"ש חז"ל שעשאה כמין אוצר, צר מלמעלה ורחב מלמטה, כדי לקבל הולד. והמקום שדרכו נוצר הולד נקרא פות, פת-ו, כמ"ש (ישעיה, ג, יז) פתהו. ולכך כאשר הזכר מושך לב אשה לחיבור במקום זה

בלבביפדיה אברהם

בראשית, כד, לד – ויאמר עבד אברהם אנכי. ואמרו (ב"ק, צב, ע"ב) א"ל רבא לרבה בר מרי, מנא הא מילתא דאמרי אינשי, מילתא גנאה דאית ביך קדים אמרה, א"ל דכתיב ויאמר עבד אברהם אנכי. ולפ"ז עבד אברהם הוא גנאי, והוא ביחס להיותו "עבד". ועומק הגנאי שבעבד, כי בלשון ארמית, מגנא פרושו חנם. ופועל עושה מלאכתו ע"מ לקבל תמורה, משא"כ עבד עבודתו חנם, ולכך זהו הגנאי שבו.

אולם מאידך מצד היותו עבד של "אברהם" זהו שבח. וכמ"ש בזה"ק (ח"א, קד, ע"א) ר' שמעון פתח ואמר (מלאכי, א, ו) בן יכבד אב ועבד אדוני, בן יכבד אב דא יצחק וכו'. ועבד אדוני, דא אליעזר לאברהם, כד שדר ליה לחרון, ועבד כל רעותיה דאברהם ואוקיר ליה, כמ"ד וה' ברך את אדוני וגו', וכתוב ויאמר עבד אברהם אנכי, בגין לאוקיר ליה לאברהם וכו', אלא אמר עבד אברהם אנכי, בגין לסלקא בשבחה דאברהם ולהוקיר ליה בעינייהו. ועי"ז שמכבד את אברהם, מתכבד בזה הוא עצמו, כי הוא עבדו, ודו"ק. ועי"ש (ח"א, קמ, ע"א. וקמו, ע"ב).

וביתר חידוד כמ"ש בפני דוד (חיי שרה, יח) וז"ל, והפליגו בזהר בשבחו, דהיה יכול לומר שהוא אוהב ורוע לאברהם וכו', וכל שכן שכבר היה משוחרר וגר גמור, ועם כל זה אמר עבד אברהם אנכי על שהיה עבדו (בעבר). עכ"ל. ועי"ז נתהפך הגנאי לשבח, שאזי נאמר לו בא ברוך ה', ויצא מכלל ארור לכלל ברוך. וכמ"ש (זה"ק, ח"א, קג, ע"א) כנען בידו מאוני מרמה, דא אליעזר עבד אברהם. ותא חזי, כתיב ארור כנען, ובגין דזכה כנען לשמשא לאברהם, כיון דשמש לאברהם, יתיב תחות צלא דמהימנותא, זכה למיפק מההוא לטייא, ולא עוד, אלא דכתיב ביה ברכה, דכתיב (בראשית, כד, לא) ויאמר בא ברוך ה', עי"ש. ועי"ז נתהפך בחינת גנאי למ"ש (ב"ב, נח, ע"א) ר' בנאה הוה קא מציין מערתא, כי מטא למערתא דאברהם אשכחיה לאליעזר עבד אברהם דהוה קאי אבבא, א"ל מאי קא עביד אברהם, א"ל "גאני" בכנפה דשרה וקא מעינא ליה ברישיה. והיינו שע"י זכה אליעזר לשמש לאברהם ושרה בשעה שגאני בכנפה.

ובדקות, אברהם גימט' רמ"ח, מקביל לרמ"ח מצות "עשה", כנ"ל. ועשיה בחינת עובדא, כ"כ בברית כהונת עולם (מאמר תרי"ג, פרק יג). ובוה דבק אליעזר "עבד" אברהם, שדבק בכח המעשה - עובדא דאברהם. ועיין ספר הפליאה (ד"ה ויאמר אלקים יהי מארת ברקיע) וז"ל, עבד אברהם - כי הוא עבד (עשה) אותה, עי"ש. ועיין דן ודין (מאמר א), ומגלה עמוקות (חיי שרה, ואתחנן, אופן קיא). וברית כהונת עולם (מאמר תרי"ג, פי"ג) שאליעזר סוד שרו של עולם מטטרו"ן. ואמרו (מד"ר, נט, ח) זקן ביתו - שהיה זיו איקונין שלו דומה לו. המושל בכל אשר לו - שהיה שליט ביצרו כמותו. ובילק"ש (חיי שרה, רמז קד) אמרו, אליעזר עבד אברהם זקן ויושב בישיבה היה, שנאמר ויאמר אב"הם אל עבדו זקן ביתו. מהו המושל בכל אשר לו - המושל בתורת רבו. כי אברהם בחינת חכמה, ואליעזר בחינת בינה, כמ"ש בספר הפליאה (ד"ה וראה והבן דברים נוראים כי ז"פ). ועיין קהלת יעקב (ערך מ, ח) וז"ל אברהם - אהבה, אליעזר - יראה, עכ"ל. והיה אליעזר, עז"ר-אל, עוזר לחסד, כמ"ש בשער הגלגולים (הקדמה לו). ולכך נאמר בתורה ג' פעמים עבד אברהם (עיין מגלה עמוקות, ואתחנן, אופן רי"ח, וקרח), פעם אחת כנגד שפלותו, גנאי. פעם שניה כנגד שבח אברהם. ופעם שלישית כנגד שבחו של אליעזר, כנ"ל, שנעשה כבנו. וכשם שנאמר ביצחק ויצא יצחק ל"ישוח" בשדה, שיח, כן עולה אליעזר גימט' שי"ח. וכתב ברמ"ז (אם לבניה, אות א, ח) וז"ל, ואליעזר, בגימט' "עבד אברהם", כי אברהם בסוד הגבורות, עד שנקרא אברהם, עכ"ל. והיינו כח יצחק הגנוז באברהם (והוא סוד העיגולים, ולכך עוג קליפת אליעזר, כמ"ש שם, עוג לשון עיגול).

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ועוד. אמרו (בכורות, מד, ע"א) חוטמו גדול, וכו', כאצבע קטנה.

גבורה

שם אלקים. ועיין זוה"ק (דברים, רפט, ע"א) ודינא בחוטמא תליא, דכתיב עלה עשן באפו, וכו', עיקרא דרוגא בחוטמא תלייא. וכתוב (במדבר, כב, כב) ויחר אף אלקים. ואזי כתיב (שם, כד, י) ויחר אף בלק אל בלעם ויספק את כפיו. בחוזק, יד שמאל, גבורה. ושורשו בחוטם עצמו בנקב השמאלי (עיין ערך קטן חוטם). וכתוב (במדבר, יא, א) ויחר אפו ותבער בם אש ה'. וכתוב (דברים, לב, כב) כי קדחה אש באפי. וכמ"ש בזה"ק (דברים, רמב, ע"א) ועשן רוגא בחוטמא איהו. ועיין קהלת יעקב (ערך אף) וז"ל, אף שורשו מאלהים, כשתסיר עיקר ה' אותיות אלהים ששורשן הוא רחמים, נשאר אף, וכו', וזהו (תהלים, עח, לא) ואף אלהים עלה בם, בחינת א, עלה בם אלהים, ועי"ז הוא מספר אף, עכ"ל. ולמטה נעשה ה', ה' גבורות גמורים. כמ"ש בתנחומא (וירא, ט) אף יש בו חמש מכות, חרב רעב חיה רעה דבר עצירת גשמים. ואמרו (סנהדרין, נב, ע"א) שחוטין של אש נכנסו בשני חוטמי נדב ואביהו.

ועוד. אמרו (שבת, קח, ע"ב) יד לחוטם תיקצץ.

תפארת

יעקב. וכתוב (בראשית, ל, ב) ויחר אף יעקב ברחל. ויעקב, ת"ת שורשו בחוטם, כנודע, מקום חרון אף. ובתיקון כתיב (במדבר, כה, ד) והוקע אותם נגד השמש (ת"ת) וישב חרון אף ה' מישראל. ובתיקון שלם יותר כתיב (דברים, יג, יח) למען ישוב ה' מחרון אפו ונתן לך רחמים (ת"ת) ורחמך. ועיין רמ"ק (ספ"י, פ"ה) וז"ל, והריח אל הת"ת שהוא החוטם ודאי, עכ"ל. ועיין זוה"ק (דברים, רל, ע"א) אנשי אמת מסטרא דיעקב, דתמן ריח ניחח לה' בחוטמא.

נצח

נו"ה, רגליו, הליכה. וכתוב (במדבר, לב, יג) ויחר אף ה' בישראל וינעם במדבר ארבעים שנה.

נצח, גובה. גובה הדבר נקרא חוטמו בכמה מקומות. כגון גבי אתרוג. וכן ברש"י (תענית, כט, ע"א) בעל החוטם, בעל קומה וצורה.

הוד

אהרן. וכתוב (שמות, לב, כב) ויאמר אהרן אל יחר אף אדני.

ועוד. ביטול השתחוויה. וכתוב (בראשית, יט, א) וישתחו אפים ארצה. כי האף בולט מכל הפרצוף ובו חל תחילת גילוי השתחוויה.

יסוד

שלום. וכתוב (דברים, כט, יט) והתברך בלבבו שלום יהיה לי וגו' אז יעשן אף ה' וקנאתו באיש ההוא.

ואצל יוסף כתיב (בראשית, לט, יט) ויחר אפו. ביוסף. ודייקא נגש עי"ז עם שר האופים לשון אף. ובנו נקרא אפרים, אף-רים. ויהודה אמר ליוסף (שם, מד, יא) ואל יחר אפיך בעבדך. ודייקא נאמר (שם, מה, א) ולא יכול יוסף להתאפק. כי יצא האף לפועל (עיין ערך קטן צמצום). ועיין גר"א (ספד"צ, פ"א) וז"ל, ושני עינים הן דרגא דתרין בעין, וחוטמא יסוד נפיק ביניהון, ומתארך מהן וכולל אותם, לכן זכה יוסף לטוב עין, וכו', וכן חוטמא מתחיל למעלה מן העינים, וכו', לכך נאמר ביוסף בן פורת עלי עין, עכ"ל.

מלכות

ארץ. וכתוב (דברים, יא, יז) וחרה אף ה' בכם וגו', והאדמה לא תתן את

עיין שפתי כהן (ויקרא, כו, טז) וז"ל, והכתי אתכם אף אני. אף בגימט' אנכי, לומר שהייתי עולה עד לכף שהוא הכתר ועתה נחסר ממני הכף מאנכי ונשאר אני, עכ"ל. ועיין זוהר חי (בראשית, יז, ע"א) וז"ל, אשר נשב־ עתי באפי, כי אלו שמונה מדרגות מבינה, ואות פ"א שהוא אף, נתעלם בו ג"כ אלופו של עולם, ועי"ז נמתק האף בשורשו. ואז קטורה (ישימו קטורה באפיק), קשור ה' מלכות שמינית מבינה, באפק, אף של כ"ף, כתר, חוטמא דעתיקא, חיים דחיים, דמיניה נפקין רוחא דחיי לכולא, עכ"ל.

חכמה

אפו, חרון אף. ואמרו (פסחים, סו, ע"ב) כל הכועס אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו, ממשה, דכתיב ויקצף משה על פקודי החיל וגו' וכתוב ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חקת התורה אשר צוה ה' את משה וגו', מכלל דמשה איעלם מינה.

ועוד. חכמה מאין תמצא. אין, עין, לשון מעין נובע. ואמרו (נדה, נה, ע"ב) ומי האף וכו', ור' יוחנן אמר אפילו בנגררין דרך החוטם. אלמא קסבר מעיין הוא ורחמנא רבייה.

ועיין גר"א (ספד"צ, פ"א) וז"ל, והוא רוחא דחכמתא דיתער מהאי חוטר מא לעת"ל, עכ"ל. והשורש הוא מוחא סתימאה שמאיר בחוטם, כמ"ש באד"ר, ובאד"ז, רפט, ע"א. ועיין זוה"ק (שמות, עא, ע"ב) ארבע קמיטין זעירין קיימין בין תרין קריצין על רישא דחוטמא לעילא, דא איהו מאריה דחדוה, חכים פיקח וכו'.

בינה

סוד התשובה. וכתוב (שמות, לב, יב) שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך. ועיין קהלת יעקב (ערך אף) וז"ל, אף יש לרמוז על בינה, אף בגימט' אנכי גימט' כסא, כל זה בבינה וכו', ומבינה דינין מתערין, על כן נקרא אף. אף עם שני האותיות עם הכולל גימט' אהי"ה ס"ג. גם גימט' שני פעמים אהי"ה (פע"ח, שער השופר, פ"ג), גם בגימט' זה הבינה, עכ"ל.

ועוד. יין בבינה. ואמרו (סוכה, מח, ע"ב) ומנוקבין כמין שני חוטמין, שיצא היין.

דעת

משה. וכתוב (שמות, ד, יד) ויחר אף ה' במשה. וזהו השורש לאחר מכן שמשה עצמו בא לכלל כעס, בכמה פנים. כמ"ש (שמות, יא, ח) ויצא מעם פרעה בחרי אף. וכן (שם, לב, יט) וירא את העגל ומחלת ויחר אף משה. והוא שורש לדעת דקלקול, בלעם, שכתוב ביה (במדבר, כב, כז) ויחר אף בלעם. וכן (שם, כד, י) ויחר אף בלק אל בלעם. ומשה אמר (דברים, ט, יט) כי יגרתי מפני האף והחמה. ושורש דעת דקלקול, נחש, מילתו הראשונה (בראשית, ג, א) "אף" כי אמר אלקים. והוא בחינת ניאוף, לשון אף. בחינת בא נחש על חוה. ומתוך כך בא משה לכלל כעס, לכלל טעות. וכתוב (במדבר, יא, י) וישמע משה את העם בכה למשפחותיו (על עסקי משפחה) איש לפתח אהלו, ויחר אף ה' מאד. וכן כתיב (שם, כה, ג) ויצמד ישראל לבעל פעור (עריות) ויחר אף ה' בישראל. וכאשר מתגלה דעת המתהפך דקלקול כתיב (דברים, כט, כב) כמהפכת סדום וגו' אשר הפך ה' באפו.

חסד

מים. וכתוב (דברים, יא, יז) וחרה אף ה' בכם, ועצר את השמים ולא יהיה מטר. ועוד כתיב (שמות, טו, ח) וברוח אפיק נערמו מים.

נקרא פיתוי, כמ"ש (שמות, כב, טו) וכי יפתה איש בתולה. ומכאן שורש פתי כנ"ל שמרחיב הדברים שלא בדקדוק.

ומצד התיקון נגלה הדבר בתורה, שעליה נאמר ורחבה מני ים, ולכך כתיב בה (תהלים, יט, ח) מחכימת פתי. ועיקרו נגלה ביפת, כמ"ש יפת אלקים ליפת והוא ישכון באהלי שם (בראשית, ט, כז), ואמרו חז"ל שיפיותו של יפת ישכון באהלי שם, והיינו שנקרא יפת, י-פת, מלשון הרחבה, שמתרחב לאהלי שם, ודו"ק. וזהו יופי הלשון הנגלה בתוה"ק, והוא צחות הלשון שמרחיב הלשון.

ואף שורש זה נגלה בו דבר והיפוכו, מחד פ-ת לשון הרחבה כנ"ל, ומאידך לשון מופת, ראייה חתוכה לבלתי נטות לשום צד. אולם מאידך מופת מלשון (תהלים, עא, ז) כמופת הייתי לרבים, היינו שמהלך דרכו נעשה הוראת דרך לרבים.

ובקלקול זהו נחש הנקרא פתן (תהלים, נח, ה), כי פיתה לאדה"ר וחוה, ושורש הפיתוי כמ"ש כי יודע אלקים כי ביום אכלכם וגו', והייתם כאלקים יודעי טוב ורע, והיינו שעומק מהות הפיתוי, הרחבת האלקים ח"ו להיות כמותו, והייתם כאלקים. והוא שורש לעבודה זרה, כמ"ש (ירמיה, ז, לא) במות התפת, ת-פת. אולם הרחבה זו אינה הרחבת אמת, ונעשה סתירה ביניהם, וזהו תף, כלי שיר, וצורת השמעת קולו ע"י הקשה שיוצרת קול, ומהותו סתירה המשמעת קול. ושורשו בבחינת פת, חתיכות, כנ"ל, אולם שנעשו סותרות זו לזו.

ושורש התיקון במנחה, שכתוב בה (ויקרא, ו, יד) "תפיני" מנחת "פתים", והיינו שבלילתה יוצרת חיבור החלקים שאינם נעשים כסותרים זה לזה.

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף אחיתפל, אספתא, כתף, אפרת, פתי, מעטפת, כפתר, עתון, פשתים, פתע, נפת, עפרת, פתח, פתיל, שפמות, פתאם, פתבג, רפת, שחפת, תפת, פתרוס, צפחת, תף, תפלה, מופת, תחפנחס, תפוח, מפתח, כפתור, מפתן, תרפים, גפרית, נטפתי, מפת, הסתופף, מטפחת, מספחת, חתף, נטיפות, הפלתי, מצנפת, המשפתים, בזפת, פלשתים, גפרית, עפרת, פחת, דוכיפת, ריפות, פשתה, פרכת, פרעתון, פתית, נפתלי, פתיל, תנופה, דיפת, תרף, תקף. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

יבולה, ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה. ושם (כט, כג) ואמרו כל הגוים על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת, מה חרי אף הגדול הזה וגו', ויחר אף ה' בארץ ההוא וגו', ויתשם מעל אדמתם באף ובחמה. וכן כתיב (במדבר, לב, י) ויחר אף ה' ביום ההוא וישבע לאמר, אם יראו האנשים וגו', את האדמה אשר נשבעתי לאברהם ליצחק וליעקב. ועוד כתיב (דברים, ו, טו) פן יחרה אף ה' אלהיך בך והשמידך מעל פני האדמה. ועיין פרדס (ערכי הכינויים, ערך אף) שפעמים אף במלכות כשמקבלת דין החזק. ועיין גר"א (ספד"צ, פ"א) וז"ל, ואע"ג שאמרו שחוטמא הוא יסוד, מ"מ כלול ג"כ מלכות בו, עכ"ל. בסוד א"א, שהנוק' נכללת בא"א ביסוד, ודו"ק.

נפש

מעשה. וכתוב (בראשית, ג, יט) בזעת אפריך תאכל לחם. וסוף תהליך הלחם אפיה, תיקון האף. וכאשר מתגלה בקלקול כתיב (ויקרא, כו, כו) ואפו עשר נשים לחמכם בתנור אחד, והשיבו לחמכם במשקל ולא תש- בעו. ועוד. כתיב טורף נפשו באפו. עיין ערך קטן חכמה.

רוח

כתיב (בראשית, ז, כב) רוח חיים באפיו. ואמרו (זה"ק, דברים, רלה, ע"א) ורוחא דנשיב מכנפי ריאה, נשיב על תרי נוקבי חוטמא. עיי"ש.

וכתיב (איכה, ד, כ) רוח אפינו משיח ה'. ועיין תיקונים (זהר חדש, פב, ע"א) והארץ היתה תהו, ואיהו קו ירוק דאסר על עלמא, קו דא אפיק רוח סערה, ועליה איתמר רוח אפינו משיח ה' נלכד בשחיתותם. רוח אף ביה נלכד משיח ה' דאתמר ביה רוח אלקים מרחפת על פני המים. ובזה"ק אמרו (אד"ז, רפט, ע"א) בהאי חוטמא בנוקבא דפרדשקא, דביה נשיב רוחא דחיי לז"א. ועיין ספד"צ (פ"א) תרין נוקבין דפרדשקא ואתער רוחא לכלא. ועיין גר"א שם.

ועיין זה"ק (ח"ג, קיא, ע"א) נבואה אחרא מרוחא דחוטמא, הה"ד (יחז" קאל, ב, ב) ותבא בי הרוח.

ומקום הרוח, מקום הריח, רוח - ריח. כמ"ש (שם, דברים, קלח, ע"א) וירח ה' את ריח הניחוח, דכלא בחוטמא תליין לאחרא האי חוטמא וכו'.

נשמה

כתיב (בראשית, ב, ז) ויפח באפיו נשמת חיים. ועיין רש"י (בכורות, כה, ע"א) וז"ל, כל הנשמה תהלל יה, הפה והחוטם בכלל ההילול ולא שאר איברים, עכ"ל.

חיה

כתיב (בראשית, ב, ז) ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. ואיתא בספר יצירה (דפוס מנטובא, פ"ו, מ"ב) ג' מחיים, שינים, חוטם, טחול. ואיתא באד"ר, חוטמא, מחד נוקבא חיין, ומחד חיין דחיין. וזהו בחוטם תחתון, ובחוטם עליון אמרו (באד"ז רפט, ע"א) האי חוטמא חיין מכל סיטריין. ושם (רצד, ע"א) דחוטמא דעתיקא חיים דחיים לכלא, דהא מתרין נוקבין נפקין רוחין דחיין לכלא.

יחידה

אמרו (ב"ר, צט, ו) כי באפן הרגו איש וגו'. וכי איש אחד הרגו, והרי כתיב (בראשית, לד, כה) ויהרגו כל זכר, אלא שלא היו כולם לפני הקב"ה אלא כאיש אחד. והבן שישנה בחינה כפשוטו שכלפי הקב"ה כולם כאחד. עיי"ש. ובדקות יותר, מכח החרון אף הפכו לאחד. כי כח הכילוי איחדם. והוא מכח הארת יחידה. כי תוקף מעשה שמעון ולוי מכח איתן שבנפש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

מלכים שמתו כמו שכתוב ויבאו בני האלהים: כלומר שם ב"ן עצמו יש בו שורש לשם אלה"ים², והיינו שורש הדינים 'בפועל', אולם 'בכח' שורש הדינים הם בס"ג דס"ג שנפלו משם הרפ"ח ניצוצין.

לכן תמצא כי הם ז' מלכים לבד יש בהם רפ"ח ניצוצין שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן לסבה הנ"ל כי הק"ו (נ"א כשהו"ק) נעשו י"ס גמורות דחיצוניות ומתחילין מחכמה שהוא ע"ב ולא מן הכתר הנ"ל: והיינו כפי שהתבאר לעיל שהשורש של הדינים מתחיל מן החכמה, לכן מתחיל משם ע"ב שהוא בחכמה, כי בכתר אין מציאות של דינים לעומת כך החכמה היא שורש הקטנות כנ"ל, והקטנות דחכמה היא בסוד 'שאינו יודע לשאול את פתח לו', והוא סוד 'פיה פתחה בחכמה' שנעשה מכח 'את פתח לו', ודו"ק. והוא בבחינת חכמה עילאה וחכמה תתאה, בבחינת "אבא יסד ברתא".

לכן ג"כ תבין למה אין הכתר נמנה בכלל הי"ס אך החכמה נקראת ראשית כי משם ראשית חיצוניות ז"א שהוא בחי' ז' מלכים דב"ן אך הפנימיות והכתר הוא מ"ה עצמו דז"א החדש שלאחר התיקון: חכמה היא ראשית גלויה, כי היא שורש כל ההשתלשלות הקטנות, אולם הכתר הוא שורש הכל, אך הוא שורש נעלם שאינו מתראה באופן של הקטנות, לכן בגילוי הראשית הוא החכמה, והיינו ביחס לחיצוניות ז"א שהם ז' מלכים דב"ן שנעשו י"ס עצמים.

אמנם שורש הי"ס השלמים מתחיל מן הכתר, סוד א"א, והוא פנימיות דז"א שלאחר התיקון שמתחיל מהכתר, אך בבחי' החיצוניות שיש בו גם י"ס עצמים הם בסוד הז' מלכים שאז הראשית היא חכמה.

הזכר פעמי' רבות, שהשורש לכך בשורש השורשים, הוא בסוד התפשטות ראשונה והתפשטות שניה דעקודים, שבהתפשטות ראשונה שכל אור נכנס בכלי שלו, שאז אור הכתר בכלי הכתר, וביחס הזה הראשית הוא הכתר, והוא בסוד הפנימיות דז"א שאז יש בו הארה של י"ס שלמים, שאינה עתה בגילוי, והוא בסוד הדביקות. ובהתפשטות שניה דעקודים שאז אור הכתר עלה למאציל ואור החכמה נכנס בכלי הכתר וכעוה"ד בכל הספירות, והוא סוד המלכות שנשארה כלי בלי אור, שאינה מציאות שלימה, בסוד 'לית לה מגרמא כלום'. ביחס הזה ז"א אינו בסוד י"ס גמורים, ואז החכמה היא הראשית מצד חיצוניות ז"א, ומצד כך הכתר מאיר רק בסוד ההשראה.

והיינו כי מ"ה החדש הוא אורות המצח, שיסודו הוא הארה מיסוד דעתיק, בסוד י"ס גמורים, לעומת כך שם ב"ן שורשו יצא רק ו"ק-ז"ת, כלומר יש יחס של שם ב"ן לז"א שהוא נקרא ב"ן, ויש יחס לשם ב"ן לנוק' שהוא המילוי דב"ן.

והיינו שהשם ב"ן ביחס לז"א בחיצוניותו הוא רק ו"ק, וגם כאשר הושלם לו ג"ר ונעשה י"ס אינו י"ס שלמים אלא בסוד תוספת בסוד ג"ר דו"ק, לעומת כך שם מ"ה החדש יצא שלם בכל הי"ס, לכן פנימיות דז"א הוא י"ס שלמים. והיינו כי המ"ה החדש שהוא בחי' י"ס גמורים הוא משלים לז"ק את הג"ר, ולנוק' את הט"ס כמתבאר במקומו, בסוד הפנימיות שמשלימה את החיצוניות. כלומר מצד ההשראה הוא השלמה דיי"ס דחיצוניות שמתחיל בפועל מן החכמה, אך בפנימיות בסוד הדביקות מתחיל מן הכתר בסוד י"ס שלמים, והיא הארה דלעת"ל, אולם עתה היא מאירה רק הארה נעלמת כנ"ל.

כתבנו במ"א כי הכתר אין בו אלה"ים שהוא חיצוניות דז"א: כמו שהזכ"ל בשער מוחין דקטנות, שבמוחין דקטנות הכלים הם שם אלה"ים, ובמוחין דגדלות הכלים הם שם הוי"ה. אולם הכתר אין בו קטנות 'עצמית', כלומר כפי שמתבאר בשפ"א שמצד המוחין דגדלות הבלועים יש בהם בחי' אלה"ים, אך מצד עצם מדרגת הכתר אין לך גדלות גדולה יותר מן הכתר, ושם אלה"ים הוא קטנות ולכן הוא לא שייך במדרגת הכתר, אולם הוא מצד מדרגת הכתר לעצמו, אך יש שורש גנוז לאלה"ים בבחי' הכתר לצורך התחתון.

רק אהי"ה שהוא חיצוניות דאמא לבד ובתוכו המוחין של בחינת הכתר יען כי כלי כתר דז"א נעשה מגופה דבינה עצמה אך מן המוחין דז"א שהם חו"ב דז"א משם מתחיל שם אלה"ים שהוא חיצוניות דז"א עצמו: כי הכתר דז"א נעשה מגופה דבינה, לכן הכתר הוא שם אהי"ה שהוא חיצוניות דאמא, אולם המוחין דז"א שהם נה"י דאמא שהתרוקנו ונכנס בהם אורות דז"א משם מתחיל שם אלה"ים.

ובעומק נמצא שבמדרגת מוחין יש בהם בחי' קטנות, לעומת כך מדרגת כתר אין בה בחי' קטנות. והוא מה שהזכ"ל³ שגם במדרגת העיבור יש מוחין בבחי' 'ראשו בין ברכיו', וכן אח"כ ביניקה בחי' טיפין, וכן אח"כ ביניקה דגדלות כאשר החב"ד כלולים בחג"ת, ואח"כ מוחין דגדלות שיש בהם בחי' מוחין שאינם גמורים בסוד תוספת ג"ר דו"ק, ואח"כ מקבלים הארה דמוחין גמורים בסוד הל"מ. ומצד כך, בעומק גם במוחין דגדלות יש בחי' אלה"ים מחמת שהם שורש למוחין דקטנות, משא"כ מדרגת הכתר לא שייך בו קטנות, והוא בין הכתר בסוד השראה בין הכתר בסוד דביקות, אלא רק בגניזו ולא מצד מדרגת הכתר כנ"ל.

והיינו דהיסוד המוסד שכל דבר יש לו י"ס עצמיות ואפילו בקטנות, היינו כי מנין הי"ס מתחיל מן החכמה שאז שייך קטנות בבחי' י"ס, אך לא כשמונין מן הכתר, לעומת כך י"ס דגדלות מתחיל מן הכתר.

וז"ס במחשבה אתברירו ש"ך ניצוצין כי משם ולהלאה מתחילין האלה"ים שהם החיצוניות: כנודע יש פ"ר וש"ך ניצוצין, וש"ך ניצוצין הם בסוד הל"ב אלה"ים² הנזכרים בפר' בראשית, ופ"ר כפי שיבואר לקמן הם מ' פעמים אלה"ים שיש בכל אחד מהז"ת. וכן אותיות מנצפ"ך עולים פ"ר.

והם מתבררין ע"י המחשבה דייקא, שמשם בחכמה מתחיל שורש דקטנות אפילו במדרגת הגדלות כנ"ל. והיינו כי כל דבר המתברר מתברר בשורשו, שהוא החכמה.

בלשון אחרת, שורש הדינים הוא בחכמה, והיינו מחמת שגבורה דעתיק מתלבשת בחכמה דא"א, והיינו שפנימיות הגבורה דעתיק שמתגלה בחכמה דא"א בסוד המחשבה, נעשית שורש לדינים.

בלשון נוספת, מעיקרא בא"א היה רק תרי רישין, שהם גלגלתא ומוחא סתימאה, ואח"כ בקע הדעת דעתיק ונעשה בו תלת רישין, שהוא אורא, כלומר מתחילה המוחא סתימאה היה בימין (ובדקות, באמצע) ואח"כ ע"י הדעת דעתיק נעשה אורה מימין ומוחא סתימאה בשמאל, וכך נעשה שורש של דינים ודו"ק.

ובעומק 'במחשבה אתברירו' היינו ע"י (הדעת ו)הגבורה דעתיק, בסוד עתיק שמברר בסוד 'העתקה', דהיינו להעתיק מה שנפל מתתא לעילא.

וזה האלה"ים שהוא החיצוניות הוא עצמו שם ב"ן אשר הוא סוד ז'

3 כנודע המלכות פעמים נקראת בשם אדנות ופעמים בשם אלה"ים, והתבאר במ"א, ואכמ"ל.

1 בשער מוחין דקטנות ועוד הרבה מקומות.
2 ש"ך עשר פעמים ל"ב.

י"ס שלמים בסוד כתר דדביקות.

ואמנם החיצוניות דכתר נטלו הדעת דז"א הנעשה מב' שלישים ראשונים דת"ת דז"א כנזכר במקומו ולכן הדעת משלים ל"ס במקום הכתר וזהו בבחי' חיצוניות, אך בבחי' הפנימיות הכתר הוא מכלל הי"ס דז"א: עיין בש"ש⁴ שביאר חשבון הסוגיא בענין מדוע הכתר החיצוניות מאימא והפנימיות דז"א, לפי מה שבעולם התיקון עתיק לא לקח את הכתרים דז"ת דמ"ה לעומת כך משם ב"ן הוא לקח את הכתרים של הז"ת. ומטעם זה כיון שאין לז"א ז' כתרים מצד הב"ן, לכן כתר דיליה בחיצוניות הוא מאימא, לעומת משם מ"ה שהוא בחי' האורות והוא הפנימיות יש בו בחי' כתר ולכן הכתר הוא של ז"א.

נמצא בעומק, מה שעתיק לקח משם ב"ן ז' כתרים לגופו, הוא שגרם שז"א מתחיל מן החכמה בחיצוניות, משא"כ בשם מ"ה החדש שלא לקח עתיק את הכתרים של ז"ת, לכן יש בז"א בחי' הארה של י"ס שלמים, ואז הוא מתחיל מן הכתר.

ומש"כ שחיצוניות דכתר נטלו הדעת היינו כי חיצוניות דכתר הוא משליש תחתון דת"ת דאמא, והוא עיקר מדרגת הכתר שהוא חיצוניות הכתר שהיא בסוד השראה, והוא מלבד המדרגה העליונה שמקבל מע"י וא"א דרך אמא, שהיא כתר בסוד הדביקות כנ"ל. ובמדרגת הכתר דחיצוניות מלעילא לתתא ירד שלישי ת"ת דאמא, ומתתא לעילא עלה ב' שלישים עליונים דת"ת דז"א, וע"פ חשבון זה הדעת משלים ל"ס דז"א מצד החיצוניות, ויבואר להלן.

נחדד, החלק שלוקח שלישי תחתון דת"ת דאמא אינו חלק דאמא ששייך לחלקה, אלא הוא חלק שגדל לצורך ז"א, והנה הכתר הזה נבנה מג' שלישים שהם חלק א' מן העליון וב' חלקים מן התחתון, והוא מש"כ מהרח"ו שהדעת הוא מב' שלישים דת"ת דז"א, היינו שתחלת בנינו של הדעת דז"א הוא מהחלק שעולה מתתא לעילא שהוא ב' שלישים דת"ת דז"א, והיינו כי בעומק מצד החיצוניות גם בחי' הכתר מתחיל מן החכמה כי הוא בא בבחי' מה שעולה מתתא לעילא מת"ת דז"א והוא הנעשה כתר, ואינו בבחי' כתר אמיתי. והוא הטעם שהדעת נקרא 'חיצוניות' הכתר כי הוא נבנה מב' שלישים 'תחתונים', שהם ב' שלישים עליונים דת"ת דז"א שהוא 'תחתון' בערך לשליש תחתון דת"ת דאמא. לעומת צד הפנימיות שיש לו בחי' הארה של י"ס שלמים כנ"ל.

לכן אל תתמה אם אנו מונין לפעמים הדעת במנין י"ס ולפעמים הכתר כי זה בחיצוניות וזה בפנימיות: וכנ"ל מחמת שהדעת נבנה מב' שלישים דת"ת דז"א לכן נקרא חיצוניות הכתר, והוא מה שנקרא הדעת.

וצ"ע פנימיות הדעת מה הוא ומהיכן נמשך, כיון שהוא ספירה נוספת: חיצוניות הכתר נעשה פנימיות הדעת, והיינו כי יש דעת עליון ויש דעת תחתון בסוד 'א-ל דעות ה', דעת תחתון היא נשמת ו"ק, והוא חיצוניות הדעת, והוא מה שנעשה מב' שלישים דת"ת דז"א, לעומת כך דעת עליון הוא מה שעולה עד הכתר ואז הוא לוקח הארה מן הכתר דהיינו שלישי תחתון דת"ת דאמא.

ואפשר כי זהו ענין לא פחות מט' ולא יותר מי' כי בערך החיצוניות נמצא שהם ט"ס ולכן צריך הדעת להשלים, ובערך הפנימיות הדעת הוא יותר על י', לזה אמר י' ולא י"א, כי פנימיות הדעת אינו רק שרשי פנימיות הו"ק: כלומר בערך החיצוניות אין כתר דז"א עצמו אלא מאימא כנ"ל, ולכן צריך את הדעת להשלים ל"ס, לעומת כך בערך פנימיות ז"א, הדעת

לכן בבחי' החיצוניות נחשב כתר דז"א מאמא ובבחי' הפנימיות נחשב מכלל הז"א: עיין ביפ"ש וכן בש"ש שעמדו על הקושיא שמהרח"ו כתב לעיל⁴ שהכתר דז"א גם החיצוניות וגם הפנימיות מאימא והוא הנאמר שם שהכלי והאור מאימא, ואיך כתב כאן שהפנימיות שהוא האור הוא מז"א והחיצוניות שהוא הכלי מאמא. והיפ"ש יישב דמש"כ מהרח"ו כאן היינו הנרנח"י דז"א שהוא הפנימיות הגמור שמולבש בנה"י דאמא והם מולבשים בנה"י דאבא וכו', וכל זה בתוך אימא בין בחיצוניות ובין בפנימיות. ובשד"א כתב דהכלי והאור דאימא היינו בחי' החיצוניות והפנימיות דחיצוניות. והדב"ש תירץ דיש ב' אורות בת"ת דאמא אחד דז"א ואחד דאימא, ואורות דז"א מעטים אינם עולים בשם בערך אורות אימא הגדולים והעיקרים, ולכן נקרא שהאור והכלי מאימא.⁵

אמנם עומק השאלה היא איך יתכן שמצד הפנימיות הכתר הוא מכלל הז"א, ומצד החיצוניות הכתר דז"א נחשב מאמא, לכאורה היה צריך להיות ההיפך כי הפנימיות גדולה מן החיצוניות.

ביאור הענין, אמת הוא שבמושכל ראשון היה צריך להיות שבמדרגה התחתונה שהיא החיצוניות הכתר יהיה מן התחתון, ובמדרגה העליונה שהיא הפנימיות היה צריך להיות הכתר מן העליון. אך בעומק (לפי מה שהתבאר בדברינו לאורך כל השער הזה), דברי הרב מדוקדקים ובהירים, כי אמת שהכתר עליון מן החכמה, אך מאידך כאשר מדברים מצד החיצוניות אז הכתר אינו נעשה עצם מעצמיו, ולכן בחיצוניות הכתר מאמא, והוא בסוד השראה של העליון על התחתון, ואזי ז"א מתחיל מן החכמה, לכן ביחס הזה הכתר בחיצוניות גבוה יותר, לעומת כך בפנימיות שיש לז"א קומה שלימה, ומתחיל מן הכתר, אזי הכתר נעשה עצם מעצמיו, בסוד כתר דדביקות, לכן נחשב הכתר מז"א ולא מאמא, ושורשו הוא מקום גבוה יותר כדלהלן.

כי בעומק מה שיש בו הארת י"ס גמורים אינו מחמת שמקבל הארה מאמא גרידא, ואמת שהוא בסוד הל"מ שהוא מאמא כי שם זה מתגלה, אך שורש הארה זו היא מכח א"א, שהוא גרם להארכת הכלים מבינה דאמא, ויתר על כן משורש יסוד דעתיק שהתלבש במצח דא"א.

נמצא שהכתר הזה הוא גבוה יותר מצד שורשו, והוא כתר בסוד הדביקות הנ"ל, ונמצא לפ"ז שבפנימות הכתר גבוה יותר מצד שורשו, ולכן הפנימיות היא מז"א דייקא שמצד שורשו שהוא גבוה יותר, וזה רק עובר דרך אמא. והוא עצם מעצמיו דז"א, והוא בסוד שיש בו הארת י"ס שלמים, משורש ע"י וא"א. ואם היה מקבל כתר דאמא מצד הפנימיות אז היה חסר במהותו, וכאשר הוא מקבל הארת י"ס משורש ע"י וא"א הוא שלם במהותו, והוא כתר דדביקות, לעומת כך מצד החיצוניות שז"א מתחיל רק מן החכמה ונמצא חסר הארת י"ס שלמים ואין בו אלא ג"ר דו"ק בסוד תוספת, לכן אין בו הארה כתר אלא מאמא בסוד השראה.

ואמת הוא שבכל מעלה יש צד חיסרון ובכל חיסרון יש צד מעלה, כי מאידך בחיצוניות שהכתר שלו מאמא נמצא מקושר לאמא שהיא כתר שלו בסוד השראה, לעומת כך בפנימיות אמנם הוא מקבל הארה גבוהה יותר בסוד הדביקות אך היא נעלמת ואז אין לו קשר עם אמא, והכתר הוא שלו, ודו"ק.

ובעומק הוא מה שהתבאר בדברי היפ"ש שרנח"י דז"א הוא בתוך הכל, והוא הפנימיות עצמו הגמור, וזהו שכתב רז"ל בפרקין שפנימיות הכתר הוא מז"א עצמו, כלומר מצד פנימיות ששורשה בע"י וא"א בסוד הארת

4 שער מוחין דצלם פ"ב.
5 ועיין להלן תירוץ נוסף של הש"ש.

6 סוף אות ח', והוא תירוץ נוסף על הקושיא הנ"ל.

החיצוניות הם חסרים, ונצרך השלמה מן העליון לתחתון ע"י שגם התחתון עולה כנ"ל.

ומצד כך יש יתרון בפנימיות ויש יתרון בחיצוניות כנ"ל, במדרגת של הפנימיות התחתון הוא בחי' בבואה של העליון ואז הוא בחי' י"ס שלמים, מאידך יש יתרון למדרגת החיצוניות שע"י שהוא חסר הוא נצרך להשלמה מן העליון וע"כ הוא נקשר לעליון, ודו"ק.

מהות הארת בפנימיות הוא בחי' הארת של אחדות בחי' בבואה של העליון בסוד 'הוי דומה לו', משא"כ בחיצוניות אינו דומה אלא הוא שונה, וע"י השלמה של החסר של התחתון ע"י הארת העליון בתחתון נעשה הארת אחדות בסוד קישור העולמות.

התבאר במ"א שיש כמה בחי' של קישור בין העולמות, והיינו שיש בחי' מוחין, בחי' הלבשה, בחי' השתלשלות, וכאן מתחדד שבהארת המוחין אינו רק הארת העליון בתחתון, אלא הוא בחי' קישור ע"י שגם התחתון עולה לעליון, והוא בחי' מהות הדעת בחי' יחסיות של צדדים, ובעומק הוא מהות בחי' המוחין.

וזה הכתר יש בו י"ס גמורות בין בחיצוניות בין בפנימיות: כלומר בפנימיות הם י"ס שלימות בעצם, ובחיצוניות הם גמורות שנעשה ע"י השלמה.

והז"ת דכתר הם מתלבשים תוך הט"ס התחתונים של הפרצוף: כלומר הוא בערך היחס הכולל שז"ת של עליון מתלבש בתחתון, ובכל מקום הוא תלוי באיזה ערך עסקינן. ובעומק היינו שביחס מסוים כל ז"ת של עליון מתלבש בתחתון, ויסוד זה שורשו בז"ת דעתיק שמתלבשים בא"א. ועיין במפרשים.

ואחר כך הג' ראשונות חב"ד (של הפרצוף ההוא והם נקראים מוחין) של הפרצוף ההוא (והם מוחין) כי הכתר נקרא מוחין דמוחין: והיינו כפי שהתבאר לעיל² שהכתר עצמו הוא למעלה מן המוחין, ומדין המוחין שבכתר הם נקראים מוחין שבמוחין והם שורש למוחין דז"א.

אך אלו הג"ר שהם חב"ד נקראין מוחין דגופא כי הם מתלבשים בגופן כמ"ש: והוא מדין מה שהו"ק גדל ונעשה לו ג"ר, שבתחלה היה במדרגת יניקה דגדלות שהחב"ד כלולים בחג"ת, ואח"כ נעשה ג"ר דו"ק, אולם הם עדיין נקראים מוחין דגופא, דנהי דהשתא הג"ר אינם כלולים בחג"ת גופא דז"א, מ"מ יסודם ותחלתם באו בבחי' התלבשות בגופא, הכא נמי במוחין דגדלות הם בתפיסה של מוחין דגופא, והוא סוד ג"ר דו"ק, ודו"ק.

והוא כי יש בהם י"ס דשם ב"ן שהוא נקרא אלה"ים ונקרא חיצוניות והם מבחינת הפרצוף ההוא עצמו וכנגדן עשר ספירות פנימיות בכל אחד מאלו הג' חב"ד ונקרא שם מ"ה החדש ואז ג"ר שבכל א' מהג' חב"ד נשאין למעלה והז"ת שבכל א' מהג' הנ"ל מתלבשים בז"ס תחתונים של הפרצוף ההוא, ואחר כך הז"ת של פרצוף ההוא נקרא גוף הפרצוף ההוא, והכל נקראים חיצוניות בערך המוחין ההם, אמנם נחלקים גם הם בחיצוניות ופנימיות ואינם רק י"ס: והיינו ב' הארות הנ"ל, בחיצוניות הוא מה שאמא משלימה את הג"ר בסוד הפנימיות שבונה את החיצוניות, שהפנימיות דז"א שמתלבש בו בפנימיות דאמא כנ"ל, והוא בסוד 'אורך'. ובפנימיות הוא בסוד הבבואה של העליון שמתראה בתחתון, והוא בסוד עובי. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא מהשיעור השבועי בירושלים בספר עץ חיים

אינו ספירה י"א, כי פנימיות הדעת היינו דעת תחתון שהוא נשמת ו"ק, כלומר חיצוניות הדעת הוא פנימיות נשמת ו"ק.

אך צריך לידע מה הם השרשים אלו וצ"ע: והיינו שהדעת אין לו שורש, וא"כ שואל הרב מהיכן שורש הדעת.

נבאר, הנה לפני התיקון הג"ר היו באופן של סגלגל והז"ת היו זה תחת זה, ושם לא נבנה שרש תפיסת הדעת, (ואע"פ שהשבירה התחלה ממלך הדעת יבואר מיד), ורק אח"כ בעולם התיקון שאז נעשה עולם הפרצופים נעשה מציאות הדעת.

והיינו כי הדעת כל עניינו הוא יחסיות בין ב' צדדים, הוא סוד דעת המבדלת, המכרעת, המחברת, והמתהפכת, שהם בבחי' ב' צדדים, ויש בדעת בחי' פירוד ובחי' צירוף. והיינו שהיסוד של כל תיקון הפרצופים התחיל ממלך הדעת, ואמנם נתקנו גם אחוריים דאז"א ופרצופי ע"י וא"א, אך שורש מדרגת הפרצופים הוא מדרגת הדעת, כי הדעת יש בו בחי' של יחסיות בין שני צדדים. הוא מה שהתפשטות הדעת הם ה"ח וה"ג, שהוא יחס של יחסיות בין ב' צדדים.

והיינו שמצד השבירה, הדעת הוא המלך הראשון שנשבר בסוד הפירוד, ושורש הפירוד בדעת המבדלת, אלא שבשורש זהו הבדלה, ובשבירה זהו פירוד. ומאידך הדעת הוא תחלת התיקון שהוא בחי' פרצופים שמצרף, בחי' ג' קוין שהדעת הוא קו המכריע שבאמצע, דהיינו או קו המבדיל או המכריע או המחבר.

והיינו שהגדרת הדעת הוא בחי' יחסיות בין צדדים ואינה ספירה לעצמה, כלומר יש י' ספירות ולא י"א ולא ט' וכל ספירה היא ספירה גמורה, לעומת כך הדעת אינה ספירה אלא יחסיות בין צדדים. וכאשר הדעת עולה עד הכתר ולוקחת שליש תחתון דת"ת דאמא, אינו בחי' כתר גמור כי כתר גמור הוא למעלה מן הקומה, והיינו פנימיות הכתר שהוא בחי' אחדות גמורה ואינה בחי' צדדים, אלא לוקח בחי' חיצונות הכתר דייקא. והיינו כי כתר נבנה מב' שלישים דת"ת דז"א שהצטרף עם שליש תחתון דת"ת דאמא, שהוא בחי' יחסיות בין עולם תחתון לעליון, ואינו מציאות לעצמו, ומן ההכרח שהדעת אינה ספירה שלימה לעצמה כי כל מהותה הוא יחסיות לבד.

ובעומק גם מה שמצטרף שליש תחתון דאימא אינו עיקר הכתר שהוא הדעת אלא מה שעלה ב' שלישים דת"ת דז"א שהוא בחי' צדדים. כלומר הדעת שעולה עד הכתר היינו הדעת שהיא מב' שלישים דת"ת דז"א שהב' שלישים עלו עד שליש תחתון דאמא, ולעולם הדעת הוא בעולם שאינו אחדות שלימה, אחד, אלא בחי' צדדים. והוא סוד ג"ר דו"ק בסוד תוספת, שהוא בחי' יחסיות בין ב' צדדים והוא כתר דהשראה הנ"ל, לעומת הארת י"ס שלימים שהוא בחי' הכתר דדביקות הוא בחי' הארה דלעת"ל בחי' אחדות שלימה, אחד, ודו"ק.

הכלל העולה כי בכל פרצוף ופרצוף שיש בכל האצילות מתחלק באופן זה כי כתר של הפרצוף ההוא הפנימיות הוא משם מ"ה החדש מבחי' הפרצוף ההוא, והחיצוניות שלו הוא מחיצוניות ת"ת של הפרצוף הקודם אליו: כנ"ל מצד שם מ"ה הוא בחי' י"ס שלימים ומצד שם ב"ן הם בסוד ג"ר דו"ק, ונבנה מתתא לעילא ב' שלישים עליונים דת"ת של תחתון ומשליש תחתון דת"ת של עליון.

והיה זה לקשר כל הפרצופים יחד תחלתם בסופם בחיצוניותם ולא בפנימיותם, וזה החיצוניות הוא משם ב"ן של המלכים וכללותן נקרא שם אלה"ים ג"כ: כלומר מדין הפנימיות הם י"ס שלמים לעצמן, מדין

לקבל את הסיכומים הקודמים, אנא בקש לכתובת bilvavi231@gmail.com

אטם

אטם - "אטם אזנו משמוע תורה גם תפילתו תועבה", כלומר, אטימות האזנים חלה גם על הפה, לכן "גם תפילתו תועבה".

אטם - אטימות מכה המ"ט פנים טמא

המהות של האטימות - אטם, יש בזה כמה פנים, והפנים הראשונות, "נ" שערי בינה נבראו בעולם, וכולם ניתנו למשה חסר אחת שנאמר ותחסרהו מעט מאלקים", כמו שדורשת הגמ', ובהשתלשלות של אותם נ' שערי בינה, בינה, זהו ה'מבין דבר מתוך דבר', אבל, רק המ"ט שערי בינה גלויים, והנ' נעלם יותר, ומצד כך, לשון חז"ל כידוע "מ"ט פנים טהור מ"ט פנים טמא", כלומר, העדר הגילוי של השורש שהוא ה'אחד' מגלה רק את הענפים שזוהו ה-מ"ט, שהשורש שלהם הוא ה'אחד'.

והדוגמא הבהירה לזה, זהו ה'תספרו חמישים יום', היום האחד הוא היום שניתנה בו תורה, והמ"ט ימים, שהם שבע פעמים שבע, אלו הם הענפים.

"מ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא", הטמא נקרא טמא מלשון טם כידוע, לשון של טומטום - טמ-טום, זהו טם, כלומר, נעשה מציאות של אטימות, של איטום, ה'מ"ט פנים טמא', מטמא, מטמטם את ה'מ"ט פנים טהור' ומעלים עליהם, הוא מסתיר אותם, כנגד כל פנים של טהור, יש פנים של טמא, והפנים של טמא, הוא מפנה את הפנים של מ"ט טהור' ומגלה היפך של מציאות הדבר.

וזהו א"כ, המ"ט מלשון של טם, ט-מ', נעשה הסתרה, העלמה, איטום, טמטום.

מהות הנעלמות שבטומטום

בעומק, כאשר חל מציאות הדבר של "מ"ט פנים טמא" שמטמטם את מציאות ה"מ"ט פנים טהור", ומטמם אותם, כלומר, הופך אותם לדברים טמונים, טמומים, נעלמים, זהו ההבחנה שנקראת טומטום.

יש זכר, נקיבה, וטומטום. טומטום איבריו מכוסים, ואין ידוע אם הוא זכר או שהוא

נקיבה, כלומר, לא נתגלה בו, לא ה'מ"ט' של ה'טהור' ולא ה'מ"ט' של ה'טמא', אלא, שניהם נמצאים בנעלמות שבו, זה טומטום, טם ו-טם, כלומר, היפך מציאות של דבר שיש גילוי ברור, מה ששייך - "אם השמאל ואימינה ואם הימין ואשמאילה", שיש דרכים נבדלות זו של מ"ט פנים טהור' ומ"ט פנים טמא', שהשורש של הדבר הוא כמובן 'זכר ונקיבה בראם', שיש צד לכאן, וצד לכאן, שורש של הטהור זה בבחינת זכר - אותיות זך - אור, זכות, והשורש של הנקיבה היא מציאות של הטומאה בבחינת נקיבה מלשון קבה - קללה, מציאות של טמטום, כיסוי, נעלמות.

ובטומטום שיש מציאות של הסתר, הדבר נעלם, נעלמים הן ה'מ"ט פנים טהור' והן ה'מ"ט פנים טמא'. וזהו טם וטם, נעלמות בתוך נעלמות, לא רק שה'מ"ט פנים טמא' מעלים על ה'מ"ט פנים טהור', אלא נעלם שני הצדדים, ולא ניכר לא זה ולא זה, זה עומק נקודת הנעלמות שנמצא במדרגת הטומטום, טם וטם, כמו שהוזכר.

שלימות התם - היפך מציאות הטומטום

ומונח מצד עצם הדברים, מובן ממילא, היפך טם ט' ומ', יש תם ת' ומ'. - "איש תם יושב אהלים", יעקב אבינו שהוא איש תם, הוא איש שלם, כלומר, היפך מציאות הטומטום שיש בו הסתר של זה והסתר של זה, תם שהוא לשון של שלימות, כלומר, הוא כולל את שניהם, מחבר את שניהם, לא מצד הנעלמות אלא מצד הגילוי, שלימות הדבר מגלה את שניהם גם יחד, זה עומק המדרגה של ההבחנה של טם וטם שהופך להיות תם.

ומונח מתחת הדברים עצמם, יש את הקללות שבפרשת בחוקותי, ואת הקללות שבמשנה תורה, בפרשת בחוקותי ישנם מ"ט קללות, ובמשנה תורה ישנם צ"ח קללות, ב' פעמים מ"ט, כידוע.

זה בדיוק מהלך פני הדברים שהוזכר, הקללות

שנמצאים בפרשת בחוקותי הם ההבחנה של "אם בחוקותי תלכו" ולהיפך "אם בחוקותי תמאסו" - "געלה נפשי אתכם", מתגלה המ"ט של הטמא ששולט על המ"ט של הטהור, זהו המ"ט קללות שבפרשת בחוקותי.

ובקללות שנמצאים במשנה תורה שהם צ"ח, שב' פעמים מ"ט הם צ"ח, זה ההבחנה של טומטום, הקללה המתגלה במשנה תורה היא שיש הסתר גמור, מציאות של נעלמות, "אנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא", ב' הסתרות, זה הטומטום, שני ההסתרות הללו, ההסתרה של הטהור וההסתרה של הטמא, ששניהם יחד מוסתרים זה מזה, כאן מונח עומק נקודת השוני בין הקללות של בחוקותי, לקללות שבמשנה תורה, מקביל המ"ט - וצ"ח שהוזכר, לתם וטם - וטם טומטום, כמו שנתבאר.

מכל מקום, זהו מהלך ראשון של מדרגת האטימות - אטם, אותיות טמא בהיפוכו.

אטם - טם - א', באופן של איטום הא' ובאופן של ירידה למטה

המהלך הנוסף של האטימות, זה אטימות של הא', טם-א', הטם מעלים את מציאות הא', במהלך הראשון נתבאר שה'מ"ט טמא' מעלים את ה'מ"ט טהור' ויתר על כן טם וטם, ששניהם בנעלמות, אבל במהלך השני שנאמר השתא, מתגלה המהלך של טם-א', כלומר, ההסתר של מציאות ה'אחד', הוא ע"י ה-מ"ט גופא, זה מה שהמ"ט מסתיר.

ונחדד, האותיות מ'-ט' הם מלשון מטה, מט ליפול, וכן ע"ז הדרך, ולפי"ז, יש שני אופנים איך נעשה מציאות ההסתר של הא', אופן אחד של ההסתר הוא כמו שהוזכר לעיל, מלשון של דבר האטום דבר הסתום, ואופן שני של הסתר, שהוא מוריד אותו מלעילא לתתא, כל א' - אל"ף הוא אותיות פלא בבחינת פלא עליון, הוא נמצא בראשית, הוא עליון, בבחינת "אלוף נעורי אתה", אבל כאשר זה נופל, זה הופך להיות במקום אל"ף, שכאשר האותיות מתחלפים זה הופך להיות פל-א', הפלא הופך להיות מצד הקלוקל פל-א' הפל מפיל את הא', זוהי ההבחנה של מ"ט מלשון מט ליפול, מלשון "מטה מטה", "ואתה תרד מטה מטה", שזה מה שנאמר הרי, בקללות חס ושלום, ובברכות להיפך - אבל מצד נקודת הקלוקל, ה"ואתה תרד מטה מטה" היינו שנעשה עומק של הירידה, שהא' יורד ונופל. זהו האופן השני של ההסתר של המ"ט באופן של מציאות ירידה, מציאות נפילה. והאופן הראשון שהוזכר, זהו אופן של סיתום, אטימות, הא' סתום ואטום.

נקודת השוני שבין איטום לסיתום

וביתר חידוד – השתא, השורשים שהשתמשו בהם כעת, הם שורשים קרובים בלשון הקודש, **אטום** ו**סתום**, ששניהם לכאורה מורים על אותו דבר, אבל כמובן, שני מילים בלשון הקודש שיש בהם אותיות שונות מהדדי, בהכרח שיש בהם דמיון, ויש בהם נקודת שוני, ולערכין דידן השתא, יש **איטום** בא', בראשית, ויש **סיתום** בסוף – משמעות של כל **סיתום** הוא מלשון סופי תיבות, כלומר, במקום הסוף שלו, ובלשון אחרת, **סתם** הוא אותיות סוף – **תם**, שבמקום שיש את מציאות הסיפא של הדבר, שם חל נקודת קלקול של סיתום.

ובדקות יותר – הגדרת הדבר, כיון שכל דבר ודבר בבריאה יש לו סוף, ולפי"ז, מהו ה**סיתום** – **סיתום** לא מחדש סוף לדבר, אלא, הוא לוקח את הסוף הקיים והוא מעתיק אותו ממקומו ומקצר את הדבר ע"י שהוא החיל עליו **סיתום**, קודם לכן, הוא לא **חידוש** של מציאות של סוף, אלא הוא מעמיד את כח הסוף שלא במקומו, הוא עוקר אותו ממקומו שלו, ומקדים אותו למקום אחר, בכל פעם היכן שהוא חל מצד הסיתום, "וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביו וגוי' **סתמום** פלשתים", שנאמר בקרא שנעשה מציאות של סיתום, כלומר, ה**סיתום** מעמיד את הסוף של הדבר, לא במקומו השלם, זה סיתום, סוף **תם**.

ולפי"ז, הגדרת הדבר, זה לא **אטימות** של הדבר, אלא, הוא לוקח את **התם**, את מקום ההשלמה שלו, שזה **סיתום** – **סוף** – **תם**, הוא לוקח את נקודת הסוף שלו שהוא בבחינת **תם** – שלם, סוף, שהושלם הדבר, ומקדים אותו למקום קודם לכן, זהו ההבחנה שנקראת סיתום.

לעומת כך מציאות ה-**אטם**, **אטימות**, "אטם אזנו משמוע תורה", הוא **אטם** את הדבר בראשיתו, את האל"ף – **אאלפך** חכמה" – "אאלפך בינה", זהו "אטם אזנו", א'–זן המקום שהוא זן את הדבר מהא' זה בחינת **אזן**, 'אוזן ששמעה בהר סיני' – ומה היא שמעה – "אנכי ה' אלקיך" 'אנכי מי שאנכי', הא' שב'אנכי', היא שומעת מנקודת ההתחלה, היא שומעת מנקודת הראשית, וכאשר חל מציאות של **אטימות** של דבר, ה-מ"ט שהוא **טם** מלשון של **אטימות** אטם

את הדבר בנקודת הראשית שלו, ומשם ואילך נעשה מציאות שאין לו אפילו התחלה של התפשטות, אלא כבר במקורו שלו, בתחילת הווייתו שלו חל בו אופן של אטימות, שמצטייר הדבר בראשית של הדברים.

גם תפילתו תועבה' - סיתום

ובעומק, זה ההגדרה של 'אטם אזנו משמוע תורה גם תפילתו תועבה', 'אטם אזנו משמוע תורה' כמו שנתבאר, הוא אטם את הדבר בראשיתו, ב'אנכי ה' אלקיך', ב'אאלפך חכמה' ב'אאלפך בינה', ואז 'גם תפילתו תועבה', כל תפילה הרי נמצאת בנקודת החסר, בסוף של הדבר שחל בו נקודת החסר, שם נמצא מציאות התפילה, והוא מתפלל שהסיתום לא יהא כאן אלא הוא יתרחק למקום ה-סוף-תם שלו, זה **עומק המושג שנקרא תפילה**, כלומר שהפל שנמצא באותיות תפילה, הפל שנפל, יפול למרחוק ביותר, כלומר, יגיע לנקודת האחרית שלו כפי שראוי שיהא, אבל כאשר 'אטם אזנו משמוע תורה', שיש לו אטימות בראשיתו, אז 'גם תפילתו תועבה' כלומר, גם הסיפא, גם הסיתום שלו אינו יכול להיות, כי 'נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן', ומכיון שבראשיתו יש מציאות של אטימות, לכן גם בסיפא חל מציאות של סיתום, ו'תפילתו תועבה' כלשון חז"ל שהוא נוטריקון 'תועבה אתה בה', אין לו אופן לפתוח את מקום הסיתום שנמצא באחריתו של דבר,

וא"כ, אלו הם שני המהלכים שהוזכר בחלק השני בבחינת **אטם**, **טם**-א', שהוא אטם את הא', או שהוא אטם את הא' בבחינת **פל**-א', בבחינת **מט**-א', שהופך להיות מטה של הא', או, בהבחנה השנייה, הוא אטם את הא' בראשיתו, בנקודת התחלתו, היפך הסיתום בסופן, הוא אטם את הדבר בתחילת הויתו שלו, זהו האופן של האטימות שנתבאר.

אטם דעוה"ב אלוקות וטעמים מאוחדים

יתר על כן, חידוד הדבר ביתר עומק, עולם הזה ועולם הבא – העולם הזה, שבו אנחנו נמצאים, עיקר העולם הוא בבחינת עולם המעשה, אבל העולם העליון שעיקרו הוא 'עולם הבא', כל סדר המדרגות דלעתיד לבוא, "ילכו מחיל אל חיל", כמו שמבואר בגר"א באיוב ועוד בלשונות דברי רבותינו,

מהו עומק המהות של עולם הבא, עד כמה שבערך של העולם כאן, בעלמא דידן, נאמר "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה", העיקר הוא המעשה, כמובן, 'גדול תלמוד שמביא לידי מעשה', ולא 'מעשה' לעצמו, אבל עיקר העולם שאנחנו נמצאים בו, עליו נאמר 'והכל לפי רוב המעשה'.

בעולם העליון פני הדברים הם כך: יש 'רצוא ושוב' בהשגת האדם לעתיד לבוא,

ב'רצוא' זה הכרת **אלוקות**, וב'שוב' של הנפש זה **השגת טעמי תורה**, זה 'רצוא ושוב' דלעתיד לבוא, ב'רצוא' שבנפש, ההשגה היא השגה של **אלוקות**, וב'שוב' שבנפש זה השגת טעמי תורה, 'טעמי תורה' זהו המקום הגלוי והמושג, ובערכין מסויימים, גם השתא, כמובן, יש 'דברים שכיסה עתיק יומין', ויש דברים שגילה עתיק יומין, וה'טעמי תורה', חלקם נעלמים וחלקים נגלים, אבל לעתיד לבוא שיהיה גילוי שלם, יהיה גילוי שלם של טעמי תורה, וזהו א"כ, ה'רצוא ושוב' בנפש, דלעתיד לבוא.

ולפי"ז, בערכין דידן השתא, כאשר חל מציאות של אטימות, המילה **אטם** היא צירוף של אותיות **א' – אלוקות, ט' – טעמים, מ' – מאוחדים**.

זה תכלית הגילוי דלעתיד לבוא, שזהו שורש ההשגה דלעתיד לבוא, כמו שנתבאר **אלוקות טעמים מאוחדים**, ו'**מאוחדים**' היינו, שהם לא שתי דברים נפרדים זה מזה, אלא 'רצוא ושוב' בנפשו של האדם, ש"החכמה מאין תמצא", וא"כ, ההשגה של 'טעמי תורה', היא גופא **נובעת**, היא ממקור של **נביעה**, ממקום ה'אין', ממקום ה**אלוקות**, זהו האופן השלם של מדרגת גילוי דלעתיד לבוא.

כאשר חל אטימות, ה**אטימות חלה על האור של העולם הבא**, אור של עולם הבא שכמו שנתבאר שהם שני החלקים האלה, ע"ז חל המעמקים של האטימות של מקום הסיתום, שהדבר, אין בו מציאות של גילוי, אלא חל בו אופן של נקודת נעלמות, זה שורש הדבר.

וביתר דקות, אנחנו אווזים עכשיו הרי, **בשורשי הא'–ט'**, וכמו שנתבאר בהרחבה לעיל, "בעשרה מאמרות נברא העולם, וכו' והלא במאמר אחד יכול להיבראות, אלא נברא בעשרה מאמרות ליתן שכר טוב

לצדיקים וכו' ולהיפך מן הרשעים, וכו', 'ליתן שכר טוב לצדיקים, מהו השכר טוב לצדיקים, לגלות להם טעמי תורה.

ההתפרטות מא' לתוספת דט' - מגילוי אלוקות למדרגת טעמים

ובהקבלה למה שהוזכר השתא, ה'במאמר אחד יכול להיבראות' זה כביכול מעין עצמותו יתברך שמו שהוא אחד, ואם היה נברא העולם ב'מאמר אחד', זה היה 'מאמר סתום', וב'מאמר סתום', כל מה שהיה, זה היה השגת אלוקות, וכאשר הוא נברא בעשרה מאמרות, שזה תוספת ה'ט' של הטעמים, שנעשה ההתפשטות מה'אחד' - ל-עשרה, שנתווסף עוד ט', זהו תורה שנקראת 'כי טוב', 'אין טוב אלא תורה' כמו שדורשת הגמ' על הפסוק 'כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזבו', וכדברי הגמ' שלוחות ראשונות לא נאמר בהם טוב, שאם היה נאמר בהם טוב, ח"ו נשתברה תורה מישראל, כלומר, נשתבר ח"ו, ה'טעמים', שזה נקרא שנשתבר ה'טוב' שבישראל, הכח הזה שחל בו מציאות של טעמים, הוא גופא נקודת ההתפרטות שנתפרטה ממדרגת ה'אחד' למדרגת העשרה, נעתק מגילוי אלוקות למדרגה של טעמים, זה ה'ליתן שכר טוב לצדיקים', ומהו ה'שכר טוב שניתן לצדיקים', זהו ה'שכר טוב' בבחינת 'טעמי תורה', 'אין טוב למעלה מענג ואין רע למטה מנגע', זהו 'להיפך מן הרשעים', שאצלם זה 'נגע' ואצל הצדיקים זה עונג, ומהו העונג של הצדיקים - 'טועמיה חיים זכו', שזה נאמר על שבת קודש, 'וקראת לשבת עונג', ומהו העונג שמתגלה בשבת - 'טועמיה חיים זכו'.

מדרגת משה רבינו - רצוא ושוב מאלוקות לטעמים

זה מדרגת הגילוי שמתגלה אצל משה רבינו "ותרא אותו כי טוב הוא", כדברי חז"ל שהוא נולד מהול, כלומר, הוא נולד גלוי, היפך האיטיות של הערלה נעשה מציאות של גילוי, וימי חייו של משה רבינו הם מאה ועשרים שנה, "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום", שזה אותיות טעם שעם הכולל זה עולה ק"כ, כלומר, זה מדרגתו של משה רבינו שאף שנאמר בפרה אדומה 'חוקה חקקתי ואין לך רשות להרהר אחריה', מ"מ למשה רבינו

נאמר - "לך אני מגלה טעמה לאחרים אין אני מגלה טעמה", כלומר, לא רק שנתגלה לו הטעם של אפר פרה אדומה כפשוטו, אלא נתגלה לו שורש מדרגת הטעמים דלעתיד לבוא, כיון שעל משה רבינו נאמר "מחציו ולמעלה אלוקים", שהיה לו השגה בא', ב'אלוקות', ומכח כך, היה אצלו 'רצוא ושוב' בנפש, זהו "לך אני מגלה טעמה", ה'אני', ה'א' - אלף בבחינת 'אלופו' של עולם, גילוי של אלוקות, זהו ה'רצוא' שבנפש, וב'שוב', 'לך אני מגלה טעמה'.

וזה העומק של מה שמשה רבינו עלה להר וירד מן ההר, ובעומק - מה שהוא עלה להר זה השגת אלוקות, ולכן כל הארבעים יום שהוא היה לומד תורה בשמים, נאמר ע"ז בחז"ל "היה לומד תורה ומשכחה", מדוע הוא היה 'לומד תורה ומשכחה', אז כפשוטו, כדברי הגמ' בריש ע"ז, שאלמלי נשתברו לוחות ראשונות, היו לומדים תורה ואינה משתכחת, וכשנשתברו הלוחות, משתכחת, ולכן, היה כבר מעיקרא שורש לפילה שנשתברו הלוחות, היה כבר שורש לפילה של אותו דבר ב'לומד תורה ומשכחה' שהיה אצל משה רבינו, זה הצד התחתון של 'לומד תורה ומשכחה'.

אבל בעומק יותר, מה שהוא היה 'לומד תורה ומשכחה', זה מדין שהוא היה נמצא במדרגת האלוקות, ולא במדרגת הטעמים, ומה גרם לשכחה של כל מה שהוא היה לומד - כי הוא היה לומד מדין ה'שוב', וחוזר ל'רצוא' של האלוקות, מכח כך "היה משכחה" את התורה שהוא לומד.

ולסוף ה'ארבעים יום', שהוא עתיד לירד למטה, זה ההבחנה של א'-ט' מ', שהמ' אלו הם הארבעים יום שהוא עתיד לירד למטה, הוא יורד למטה עם עשרת הדברים בידו, שהם הא'-ט' של עשרה, שמ'אחד' נעשה מציאות של עשרה, שזה ה'לוחות אבנים הוריד בידו' מה הוא 'הוריד בידו', את הא' וט', הוא הוריד את כח של הגילוי אלוקות' של ה'אחד', והוא הוריד את ה'ט' של הטעמים, זה מכח ה'ארבעים יום', ואיפה הם נעשו מ' - מאוחדים, באותם ה'ארבעים יום' הם נעשו מאוחדים אהדדי,

כשמשה רבינו עלה להר, ששם "היה לומד

תורה ומשכחה", כשהוא היה בהר, עיקר הגילוי היה הא', הגילוי אלוקות, "אנכי ה' אלוקיך", ומצד הטעמים הוא היה 'לומד תורה' - של טעמים, 'ומשכחה', כי עיקרו נמצא בא', שהיה לו 'רצוא ושוב' אבל עיקרו ב'רצוא' של האלוקות, ורק בתר ארבעים יום, עכשיו זה ה'הורידה לארץ', את מה הוא הוריד לארץ - 'טעמי תורה', וכמו שהגמ' בנדרים אומרת לגבי ה'טעמי תורה', שעל משה נאמר 'טוב עין הוא יבורך', שהוא קיבל את התורה ונתנה לישראל, ומהו נתן להם, פלפולה של תורה, 'פלפולה של תורה' זה המבוא להגיע לטעמים, כל פלפול זה פל - פל שבאל"ף, מקום שורש הדבר, שמה שנופל מן האל"ף זה ה'טעמי תורה' שמשלשלים מן האלוקות. כמו שנתבאר, ב'רצוא ושוב', ש'ב'רצוא' זה אלוקות, וב'שוב' זה טעמים, זה נקרא "פלפולה של תורה", ה'פלי' 'פלי' של האל"ף, אבל לא פל-פל של נפילה כפשוטו, אלא 'קוב"ה חדי בפלפולא דאורייתא' - שנובע מהנביעה של האל"ף העליון, זו מדרגה של משה שנאמר עליו 'טוב עין', -שזה ה'ט' שבטוב, "ותרא אותו כי טוב הוא" שנתגלה לו הטעמי תורה, 'לך אני מגלה טעמה', זה עומק ה'פלפולה של תורה' שנתן משה רבינו לישראל, כאן מונח עומק נקודת הדבר, שורש השגתו של משה רבינו, מעין הגילוי שיהיה אצל כל אלו שהם בני עולם הבא לעתיד לבוא.

מדרגת טהרת מת דפרה אדומה ומדרגת הטהרה דמתן תורה

וא"כ, שורש הגילוי טעמים הללו שמתגלה, היפך פרה אדומה שמתגלה בה המציאות של טמא, שהרי כל פרה אדומה באה לטהר מה'טמא' ביותר שיש, מי שנטמא באבי אבות הטומאה, מי שנטמא במת, שנהיה אב הטומאה, שבו חל מציאות שורש הטהרה, שחל בו מציאות של טהרה מטומאת מת שהוא אבי אבות הטומאה.

כלומר, אין לך אטימות יותר גדולה ממציאות של טומאה, של אבי אבות הטומאה, שתולדתו הוא אב הטומאה, וכן ע"ז הדרך תולדות הטומאה שנולדים ממנו הלאה, ששורש טהרת המת נטהרת בפרה אדומה, לא המת עצמו אלא מי שנטמא במת, שהוא

יכול להיטהר ע"י פרה אדומה, והרי, שמעמקי מציאות הפרה אדומה, היא באה להפקיע מהשורש הפנימי של מציאות ה'טמא'.

ונבין עכשיו ברור - בהקבלה למה שהוזכר, כשיש אב הטומאה, ראשון לטומאה, שני לטומאה, שלישי לטומאה, ובקדשים רביעי לטומאה, כל סדר הדברים הללו, הם הענפים של הטומאה, כמובן, ראשון, שני, שלישי, רביעי - ברור שהם ענפים, אבל גם ההבחנה של 'אב הטומאה', בהקבלה למה שהוזכר קודם לכן, יש את המ"ט שבטמא שאלו הם ענפי הטומאה, ויש מה שהמ"ט מעלים את הא', את נקודת הראשית, שזה הא'ב הטומאה, ויש מה שהוא מעלים את השורש היותר עמוק שהוזכר השתא, שא'-ט' זהו ראשי תיבות - אלוקות וטעמים - ההקבלה של זה בקלקול, זה נקרא אבי אבות הטומאה בחינת מת עצמו.

הקבלנו א"כ, את סדר הטומאות שישנם, שמ'ראשון' עד רביעי, הם בבחינת ענפים, בבחינת מ"ט, אב הטומאה, זה השורש, בבחינת הא', אבל יתר על כן, בהבחנה השלישית העליונה שהוזכר שמדרגת אטם זהו א'-ט', ר"ת אלוקות וטעמים ומ' - מאוחדים יחד אהדדי, שזה שורש מדרגת משה רבינו שעלה למרום והוריד את התורה לארץ כפי שנתבאר, הטהרה הזו מטהרת מטומאת מת.

זה העומק של דברי הגמ' בעבודה זרה שבשעה שניתנה התורה פסקה זוהמה מישראל, ולחד מ"ד היינו שפסק מהם מציאות של מות, כלומר, כמו שפרה אדומה מטהרת מן המת, השורש היותר עליון שטיהר מן המת זהו מדרגת מתן תורה, 'פסקה זוהמתן' של טומאת מת של הנחש, שנאמר בו "ביום אכלך ממנו מות תמות", ונתקן למציאות של מות בפועל. והרי שהיה כאן טהרה מאבי אבות הטומאה, לא רק טהרה של 'ראשון' עד 'רביעי' בטומאה, ולא רק טהרה של אב הטומאה, אלא נעשה שורש של טהרה עליונה בשורשה העליון כפי שנתבאר, זה המעמקים של מדרגת מתן תורה.

מעין כך מתגלה בפרה אדומה שבאה לכפר על חטא העגל - "תבוא האם ותקנח צואת בנה", שזה כבר רק ה'מעין' של מתן תורה, ולא מדרגת מתן תורה עצמה.

גילוי של "למעלה מן המות" במשה רבינו

ע"ז נאמר, דיקא, "ויקחו לך פרה אדומה - לך אני מגלה טעמה", מהו 'לך אני מגלה טעמה', שמשה שלא היה בחטא העגל, אז יש בו ניצוץ של 'למעלה מן המות', ולכן 'לא ידע איש את קבורתו', כי אין לו אכילה מעץ הדעת, ולכן לא ידע איש את מקום קבורתו, כי הוא נמצא למעלה ממקום הנפילה, הוא נמצא למעלה ממקום החטא, "לך אני מגלה טעמה", כלומר, אצל משה רבינו כמו שנתבאר, עדיין ה'טעמי תורה' יונקים בגילוי ממקום ה'אלוקות'.

לכן נאמר במשה רבינו "ויקבור אותו בגי", הקדוש ברוך הוא קובר את משה, כדברי חז"ל ע"ז "תורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים", מה שהקב"ה קובר את משה בגי, כלומר, הקבורה של משה היא לא אטימות כפשוטו, כל פעם שקוברים מת, הרי זה בבחינת "כי צלם אלקים תלוי", בזיון של 'צלם אלקים', לכן מכסים אותו, אוטמים אותו וסותמים אותו בתוך מציאות הקבר, אבל אצל משה רבינו שהקדוש ברוך הוא קובר את משה בגי, כלומר, הקבורה שלו, הוא קבור יחד עם האלוקות, זהו "ויקבור אותו בגי".

מה שתמיד נאמר בשורש חטא אדם הראשון "את קולך שמעתי בתוך הגן ואירא ואחבא", איפה מתגלה ה'ואחבא' הגמור, כאשר קוברים אדם, שמה הוא מתחבא לגמרי, זהו מקום המחבוא הגמור שלו, אבל אצל משה רבינו שנאמר בו "ויקבור אותו בגי", אין את ה"את קולך שמעתי בתוך הגן ואירא ואחבא", ודיקא משה שמע בהר סיני את קול ה', עם ישראל אמרו שהם יראים לשמוע את קול ה', "אם יוספים אנחנו לשמוע את קול ה' אלקינו עוד ומתנו" (דברים ה', כ"ב) אבל משה רבינו, דיקא שומע את קול ה', "ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלקים", "משה ידבר והאלקים יענו בקול", יש לו גילוי של קולו של הקדוש ברוך הוא, א"כ הוא ההיפך הגמור של "את קולך שמעתי בתוך הגן ואירא ואחבא".

ודיקא מפניו מסתתרים, מתולדת חטא העגל והוא שם מסוה על פניו אבל הוא עצמו נמצא

מצורף לקול ה', מצד כך "ויקבור אותו בגי", מה שמתגלה אצל כל אדם מציאות של אטימות גמורה בפועל, במקום הערלה, כמו שהוזכר לעיל שיש דין לקבור את הערלה, וכלל כל גופו של אדם לאחר מיתתו שהוא נקבר באדמה, אצל משה רבינו נאמר "ויקבור אותו בגי", זו מדרגתו של משה רבינו.

וא"כ, משה רבינו יש לו את שורש מדרגת מתן תורה, את הא'-ט' בדיבור אחד, א'-ט' - מאוחדים, בארבעים יום שזה המ' שנתבאר, זה השורש העליון של מדרגתו של משה רבינו, ומצד כך, גם כאשר יש מציאות של תולדת חטא העגל כמו שנתבאר, "תבוא האם ותקנח צואת בנה", בפרה אדומה, ולכן נאמר שם "לך אני מגלה טעמה", כלומר, נשאר לו השורש של הגילוי של הטעמים העליון, בלי מקום נפילתו אלא הוא עדיין נשאר מקושר, מחובר ללעילא בשורשו העליון, הוא ממשיך משם את אותה הארה, ההארה הזו, זוהי ההארה שמטהרת את הטמאים - משורש טומאה של אבי אבות הטומאה כמו שנתבאר, הטהרה של שורש מציאות הטומאה, זה השורש של הדבר שמתגלה אצל משה רבינו.

אבל בעומק, מדרגת פרה אדומה ביחס למדרגת מתן תורה היא הסתר, היא העלם, ולכן, היא מטהרת את הטמאים, אבל מטמאה את הטהורים, מה שהיא מטמאה את הטהורים, כי ביחס למדרגת מתן תורה, הרי שכל אפר פרה אדומה אינו אלא מטמא את הטהורים.

ובעומק, למי נאמר בשורש שפרה מטמאה את הטהורים, זהו ה'לך אני מגלה טעמה', למשה רבינו, שבערך למדרגת מתן תורה, אפר פרה אדומה הוא בבחינת "מטמא את הטהורים", מדרגת משה רבינו שהשיג את מדרגת ה'טהור' - ה'טהירו', ה'צהירו', הוא לשון של הארה, "קרן עור פניו", הוא נמצא בהארה העליונה, בערכו, אפר פרה אדומה הוא אינו אלא מציאות של "מטמא את הטהורים" כמו שנתבאר.

בפנים הללו א"כ, מציאות האפר פרה אדומה, היא באה לסלק את אותו מציאות של האטימות.

מהות ה'סתר', ההסתרה

ולהבין ברור, מציאות הבריאה כידוע עד מאד, בנויה באופן של 'סתר', כלומר, דברים הסותרים זה את זה, כל הסתרה שנמצאת במציאות הבריאה - שזה שורש האטימות, הגדרת הדבר, הזכרנו ל' של **אטימות**, ול' של **סיתום**, והלשון הזו של **הסתרה**, הגדרתה, דברים **הסותרים** זה את זה, זה גופא מה **שמסתיר** את הדבר, כי כל צד, יש לו את הפכו שלו, והפכו שלו מעלים על הצד השני, זה נקרא **הסתרה וסתר**, עד כדי כך, שכאשר ההסתרה היא הסתרה גמורה, היא נראית כמו שני דברים נפרדים, זה נקרא '**בונה וסותר**', 'סותר' בעומק, הגדרת הדבר - שמראים את הדברים כנבדלים זה מזה, שהסתרנו אותם עד כדי כך, יש אופן שמסתירים את הדבר, שכל אחד מעלים את האחר, ויש אופן של הסתרה שמסתירים את נקודת צירופם, ועל ידי כן נראה כל אחד כמציאות לעצמו, זה נקרא 'מלאכת סותר' שנאמרה במלאכות שבת.

אבל בקצרה ממש, לפי"ז, לעניינא דידן השתא, מדרגת פרה אדומה, היא מגלה את ה'סתר', את הדברים הסותרים זה את זה, "מטמאה את הטהורים ומטהרת את הטמאים", דבר והיפוכו, דברים הסותרים זה את זה, וכשהיא **מגלה** את מציאות ההסתרה, היא מגלה את הדבר שבמקום ה'סתר' שני הדברים מחוברים יחד אהדדי בבחינת '**פלא** עליון', דבר והיפוכו, לא הנפילה של האל"ף, בבחינת **פל-פל** דקלקול, אלא **מתגלה הצד העליון שבדבר**, שמה מתגלה איך הדברים הסותרים זה את זה, בשורשם הם אחד, בבחינת '**פלא** עליון', '**מפליא** לעשות', דבר והיפוכו, שנאמר בשורש של נשמה וגוף, כדברי הרמ"א הידועים.

מדרגת האטימות דקדושה

ומצד כך ההבחנה של טהרת פרה אדומה שמטהרת, באיזה אופן היא מטהרת את מדרגת האטימות, היא לא מגלה את השורש של ה'אחד' וה'תשעה' של מדרגת מתן תורה, זה היה הטהרה של מדרגת מתן תורה, "יבואו טהורים ויתעסקו בטהרה" - שורש שכולו מציאות של טהור - "תורה אור", 'טהירו',

'צהירו', כמו שנתבאר, אלא המדרגה התחתונה יותר שהיא מדרגת "תבוא האם ותקנח צואת בנה", שזה אפר פרה אדומה, היא מגלה את הדבר באופן של סתירות, שהדברים סותרים זה את זה, אבל מתגלה שורש מציאות ה'סתר', "יושב בסתר עליון בצל ש-ד-י יתלונן", שמתגלה המציאות של ההסתרה שהדברים סותרים זה את זה והם מחוברים יחד בשורשם, זה עומק הטהרה שמתגלה במדרגת מציאות ה'סתר'.

ומצד כך, **אטם** זהו **טם-א'**, זה מסתיר את הדבר, ומחזיר אותו לאל"ף העליון, ואז הוא מגלה את ה'סתר' של **הפלא** עליון, וזה עומק התיקון של מדרגת האטימות דקדושה.

- היפך הקלקול של 'אטם' אזנו משמוע תורה גם תפילתו תועבה', מהי האטימות של הקדושה - זה סוד ה'סתר', אז בחיצוניות זה 'דברים הסותרים זה את זה', אבל בפנימיות זה 'בסתר עליון' כלומר, זה אוטם ומחזיר אותו לאל"ף, ושמה מתגלה ה'**אלופו** של עולם', מתגלה ה'**פלא** עליון', מתגלה ה'מפליא לעשות' שמחברים אותם יחד אהדדי, זהו **סוד האטימות דקדושה**.

ישנו אופן שבמקום **האטימות** צריך להיות **חלונות שקופים**, אבל יש אופן של אטימות דקדושה, לאטום את הדבר ולהחזיר את הכל למציאות ראשיתו בבחינת ההתחלה של דבר והיפוכו שכלולים יחד אהדדי, זה הטהרה שמתגלה במדרגת מציאות אפר פרה אדומה.

וכמו שמסדר הרמב"ם, יש עשרה פרות, ואת הפרה אדומה העשירית יעשה המשיח, זה הטהרה שאליה אנחנו מצפים מדין אפר פרה אדומה, אטימות דקדושה, שהכל יחזור לאל"ף, ל'אלופו של עולם' של ה'מפליא לעשות'.

אבל יתר על כן, תקות הנשמות לחזור לא' ולט', למדרגת העולם הבא לאלוקות ולטעמים, שמחברים יחד אהדדי, זה שלימות אטימות של קדושה, אור של עולם הבא, אלוקות, טעמים, וחוזר חלילה לעולם..

■ **המשך בע"ה בשבוע הבא מהסדרה השבועית של בלבביפדיה עבודת ה' פנימי**

דע את מידותיך
הדרכה מעשית אש כבוד

כח הרע שבמדינה
כח המשיכה אחר המדינה
ציפתה לישועה

הכרת הכוחות שמחה

חינוך ילדים
חיים עם השי"ת

ספר נפש החיים
שער ד' תמצית דבריו

איסור והיתר
מלאכות במועד חגיגה

שיעורי מורינו הרב שליט"א

מופיעים ב"קול הלשון"

ישראל

073.295.1245

1 < 1

USA

718.521.5231

2 > 4 > 12 > 1

מילון ערכים בקבלה • גידין

המוח, כי הגידין אין רוח ממש דופק בתוכם נרגש כמו בעורקי הלב הדופקים, אמנם הוא דק מאוד ואינו נרגש כלל, יען הוא מבחינת נשמה, ולכן כל התנועות שבאברים אינם אלא ע"י הגידין המנענעים באברים כנודע. ובתוכם היא הליחה לבנה, היא הנמשכת מן המח, כי היא המנענעת הפרקים כנודע. וכבר כתבו חכמי הטבעים כי בהיות האדם חי הגידין הם חלולים, והחיות עובר בתוכן, ובמותו שנסתלקה הנשמה תכף יכווצו הגידין ויסתמו פיהם, וזה להיות הרוחניות שבהם זך בתכלית הזכות. והנה אנו רואים כי הדם מתפשט בחיצוניות והרוח בתוכיות והגידים הלבנים בפנימיות, והם בחינת ג' כלים הנ"ל, ואלו הג' נקראים בשר גידים ועצמות, שהם ג' בחינות הכלים שיש בכל אבר ואבר כנודע, שאין נקרא אבר אא"כ יש בו בשר גידין ועצמות. ואמנם אותן הגידין שזכרו חז"ל אינן אותם הלבנים הנ"ל, רק הגידין האחרים שבהם מתפשט הדם או חיות הלב הדופקים, כי הגידין הנמשכים מן המח אין בהם דם כלל והם מתפשטים ונאחזים בעצמות כנודע, כי כל עצם ועצם נאחז זה בזה ע"י גיד אחד שביניהם, עיי"ש היטב היטב. ועיין אמת ליעקב (מערכת עץ חיים, אות ג, כה). ועיין שמן ששון (שם). ובפרטות יש ג' מיני גידים, מן המח, כנ"ל, ומן הלב, ומן הכבד האדומים כנ"ל. עיין שער החשמל (פ"א) בהרחבה מהות ג' אלו.

ובפרטות אות ברית קודש, נקרא גיד האמה. עיין לדוגמא ספר הליקוטים (וזאת הברכה). ונקרא כן כפשוטו מפני שיש בו גיד, ונקרא כן אף מלשון גדי, המשכת שפע בחינת בא גדי, והטיפה הנמשכת צורתה י'. עיין גר"א (תיקונים אחרונים, תיקון ו'). ובפרטות אות ברית קודש שורש לכל הגידים, כמ"ש בשער מאמרי רשב"י (תיקון סט) וז"ל, הגיד הכולל כל השס"ה גידין שהוא היסוד הקדוש של הזכר הנקרא גיד, עכ"ל. וגיד בגימט' טוב, ואהו"ה, שם היסוד.

הנה צורת אדם בנויה מרמ"ח איברים (כנגד רמ"ח מצות עשה) ומשס"ה גידין (כנגד שס"ה לאוין). וכתב בעץ חיים (ש"ג, פ"ב) וז"ל, דע, כי כל בחינת ה' פרצופים שבכל עולם ועולם הנ"ל, הנה כל אחד כולל מרמ"ח איברים ושס"ה גידין, עכ"ל. והנה הגידין, בסוד אמא, כמ"ש שם (שכ"ד, פ"ב, מ"ק) וז"ל, הגידין בסוד אמא, ס"ג, ולכן בתוכן בחינת אודם, עכ"ל. וכן כתב שם (ש"ה, פ"ה) וז"ל, מאודם האשה אינו רק השחור שבעין, והדם שבתוך הגידין, עכ"ל. ובתוכו הנפש, כמ"ש (שם) וז"ל, הנפש מתפשט תוך הגוף בשס"ה גידין שהוא דם בסוד כי הדם הוא הנפש [ובעת השינה מסתלקת הנפש ללב, וכלשונו שם: עתה (בשעת השינה) מסתלק משם ונאמר אני ישנ"ה, בגימט' שס"ה, כי שס"ה גידין של דם הוא מהנקבה הנקרא אני (ולכאורה אני זה מדרגת מלכות), והם הישנים, ומסתלק כל כח הנפש בתוך הלב], עכ"ל (וזהו בחינת גיד "הנשה", מלשון שינה, ולכך נגע בו שרו של עשו, כי נגע בו בזמן של מדרגת שינה, ודו"ק).

והנה אבר המח אין בו גידין, כמ"ש (שם, ש"כ, פ"א, מ"ת) וז"ל, במח עצמו שאין בו בחינת בשר גידין ועצמות, אלא דומה ללב וריאה, עכ"ל. אולם התפשטות הגידין מן המח, כמ"ש שם (שכ"ו, פ"ב, מ"ב) וז"ל, והמח מתפשט בבחינת גידין, עכ"ל. ודרך גידים אלו מתפשט דם, כמ"ש שם (ש"כ, פ"ה, מ"ק) וז"ל, הכבד שולח דם הממשי אל כל אבר ואבר, והיותר מובחר שולח אל הלב, ואז חוזר הלב ומזככו פעם ב', ונעשה בו בחינת דם רוחניות זך, ומשלחו אל כלי האמצעי אשר בכל אבר ואבר, ואח"כ הלב שולח דם רוחניות היותר זך אל המח, ושם חוזר ומזדכך פעם ג', ואז שלחו המח אל הכלי הפנימי של האבר דרך גידין הנמשכין מן המח כנודע, "ואותו הרוחניות היותר הזך נקרא כח ההרגשה", עכ"ל.

ובדקות יש גידים אדומים שבהם מתפשט הדם, כנ"ל, ויש גידין לבנים, כמ"ש (שם, שער מ, דרוש יב) וז"ל, מסתעפים הגידים מהמוח, ובתוכם מתפשט רוחניות דק מאד של הנשמה של

■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון.**
bilvavi231@gmail.com כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון bilvavi231@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים · הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.502.2567

02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם books2270@gmail.com 03.578.2270